

V I Lenin

På väg mot enhet

För jämnt ett år sedan, i februari 1909, gav vi i Sotsial-Demokrat nr 2 det arbete som utrettades av RSDAP:s partikonferens det betyget, att det ledde partiet in ”på rätt väg” efter ”ett år av sönderfall, ett år av ideologisk och politisk upplösning, ett år utan väg för partiet” (artikeln ”På rätt väg”). Vi påvisade där att den svåra krisen inom vårt parti otvivelaktigt inte bara var organisatorisk, utan också ideologisk och politisk. Den främsta garantin för att partiets organism med framgång skulle kunna bekämpa den kontrarevolutionära periodens upplösande inflytanden såg vi däri, att konferensens taktiska beslut på ett riktigt sätt löste den viktigaste uppgiften: arbetarpartiet bekräftade helt sina revolutionära målsättningar, sådana de framgick ur Sturm und Drang-tiden nyligen, sin revolutionära socialdemokratiska taktik, bestyrkt genom erfarenheterna av massornas direkta kamp, och samtidigt hänsynstagandet till de väldiga ekonomiska och politiska förändringar, som äger rum inför våra ögon, självhärskardömet försök att anpassa sig till epokens borgerliga betingelser, omorganisera sig till en borgerlig monarki och säkerställa tsarismens och de ärkereaktionära godsägarnas intressen genom en öppen, bred och systematiskt genomförd allians med landsbygdens borgerliga toppskikt och handels- och industrikapitalismens magnater. Vi framhöll partiets organisatoriska uppgift i samband med den nya historiska tidpunkten, nämligen att som illegalt parti utnyttja alla möjliga legala institutioner, däribland den socialdemokratiska dumagruppen, för att skapa stödjepunkter för det revolutionära socialdemokratiska arbetet bland massorna. Vi påpekade likheten mellan denna organisatoriska uppgift och den som våra tyska kamrater löste under undantagslagens period, vi talade om ”den beklagliga avvikelsen från det uthålliga proletära arbetet”, en avvikelse som yttrade sig i att man förkastade socialdemokratins arbete i duman eller avstod från att direkt och öppet kritisera vår dumagrups *linje*, förkastade eller för-ringade det illegala socialdemokratiska partiet, försökte ersätta det med en formlös illegal organisation, stympa våra revolutionära paroller osv.

Sedan vi gjort denna återblick kan vi riktigare bedöma det plenarmöte vårt partis centralkommitté nyligen höll. Läsarna finner på annan plats i detta nummer texten till de viktigaste resolutioner plenarmötet antog. Dessa resolutioner är betydelsefulla genom att de utgör ett stort steg i riktning mot att de facto ena partiet, sammansvetsa partiets alla krafter och *enhälligt* erkänna de grundläggande satsar beträffande partiets taktik och organisation, som bestämmer socialdemokratins *väg* i vår svåra tid. Denna väg angavs *riktigt* för ett år sedan, *hela* partiet slår nu in på den, och *alla* fraktioner inom partiet har blivit övertygade om att den är riktig. Det år vi genomlevt har varit ett år av nya fraktionssplittringar, av ny fraktionskamp, ett år av ökad fara för att partiet skulle *falla sönder*. Men de lokala arbetsbetingelserna, den socialdemokratiska organisationens svåra läge, de brådskande uppgifterna i proletariats ekonomiska och politiska kamp – allt detta har drivit alla fraktioner till att hålla samman de socialdemokratiska krafterna. Ju mer kontrarevolutionen har stärkts, ju fräckare den har blivit, ju mer den har rasat, ju vanligare den nedriga renegatandan och avsvärjelsen från revolutionen har blivit inom de liberala och småborgerligt demokratiska skikten, desto starkare har alla socialdemokrater dragits *till partiet*. Det är högst betecknande att sinsemellan så divergerande medlemmar av vårt parti som mensjeviken kamrat Plechanov å ena sidan och gruppen Vperjod (en grupp bolsjeviker som avvikit från den ortodoxa bolsjevismen) å den andra under påverkan av hela denna kombination av omständigheter under andra halvåret 1909 har uttalat sig för partiprincipen. Under parollen om ”kamp för inflytande inom partiet” uttalade sig den förstnämnda i augusti 1909 bestämt mot en splittring och mot linjen att splittra partiet. Den sistnämnda gruppen förde fram en plattform, där man i början visserligen talar om ”kamp för att återupprätta bolsjevismens enhet” men i slutet resolut fördömer fraktionsväsendet,

”partierna inom partiet”, ”fraktionernas isolering och slutenhet”, bestämt kräver deras ”uppgående” i partiet, en ”fusion” mellan dem, att fraktionscentra förvandlas till centra som ”verkligen endast är ideologiska och litterära” (s 18 och 19 i broschyren ”Det nuvarande läget och partiets uppgifter”).

Alla fraktioner har nu enhälligt accepterat den av partiets majoritet klart angivna vägen – inte i detalj givetvis, men *i huvudsak*. Ett år av skärpt fraktionskamp har lett till att ett beslutsamt steg tagits för att avskaffa *alla* fraktioner och *allt* fraktionsväsen, för enhet inom partiet. Det har beslutats att alla krafter skall enas för de brådskande uppgifterna i proletariats ekonomiska och politiska kamp; det har tillkännagetts att bolsjevikernas fraktionsorgan skall läggas ner; det har tagits ett enhälligt beslut om att Golos Sotsial-Demokrata, dvs mensjevikernas fraktionsorgan, måste upphöra. Enhälligt har det antagits en rad resolutioner, varav vi såsom de viktigaste här måste särskilt framhålla resolutionen om läget inom partiet och den om att snarast inkalla en partikonferens. Eftersom den första av dessa resolutioner s a s är plattformen för fraktionernas enande förtjänar den en särskilt ingående granskning.

Den börjar med följande ord: ”Som utveckling av de grundläggande satserna i resolutionerna från 1908 års partikonferens ...” Vi har ovan anfört dessa grundläggande satser i de tre viktigaste resolutionerna från decemberkonferensen 1908: om bedömningen av det aktuella läget och om proletariats politiska uppgifter, om partiets organisatoriska politik och om dess förhållande till den socialdemokratiska dumagruppen. Det kan inte råda minsta tvivel om att det inom partiet inte råder enhällighet om varje detalj, om varje punkt i dessa resolutioner, att partipressens portar måste stå vidöppna för kritik av dem, omarbetning av dem i överensstämmelse med vad erfarenheterna anvisar och vad den alltmer komplicerade ekonomiska och politiska kampen ger för lärdomar, att detta kritik-, tillämpnings- och förbättringsarbete hädanefter av *alla* fraktioner eller, rättare sagt, alla strömningar inom partiet måste betraktas som en fråga om att definiera sin egen ställning, som en fråga om att klargöra sin egen linje. Men kritiken och korrigeringen av partilinjen får inte hindra enhet i partiets *handlande*, som inte för ett enda ögonblick får avbrytas, som inte får vara vacklande, som *i allt* måste styras av de grundläggande satserna i de nämnda resolutionerna.

För att utveckla dessa satser erinrar centralkommittén i den första punkten i sin resolution om de ”principiella grundvalarna” för den socialdemokratiska taktiken, som i enlighet med hela den internationella socialdemokratins metod inte – särskilt i en sådan epok som den vi nu upplever – kan vara beräknad ”enbart för den närmaste tidens givna konkreta situation”, utan ”måste vara beräknad för olika vägar, för alla möjliga situationer: såväl för en ”snabb vändning” som för ett ”relativt stillastående läge”. För första gången öppnar sig för proletariats en möjlighet att tillämpa denna taktiska metod planmässigt och konsekvent. Vid en och samma tid, i en och samma aktion av proletariats, i ett och samma nät av organisationsceller måste vårt partis taktik ”göra proletariats redo för ny öppen revolutionär kamp” (utan detta skulle vi förlora rätten att räkna oss till den revolutionära socialdemokratin, skulle vi inte fullgöra vår huvuduppgift, som 1905 års epok efterlämnade åt oss och som förestavas av varje drag i den nuvarande ekonomiska och politiska situationen) och ”ge proletariats möjlighet att *för egen del* utnyttja den instabila kontrarevolutionära regimens alla motsättningar” (utan detta skulle vår revolutionära karaktär förvandlas till en fras, till en *upprepnin*g av revolutionära ord i stället för en *tillämpning* av den internationella socialdemokratins samlade revolutionära erfarenheter, kunskaper och lärdomar på *varje* praktisk handling, på utnyttjandet av *varje* motsättning och vacklan hos tsarismen, dess bundsförvanter och alla borgerliga partier).

Resolutionens andra punkt ger en karakteristik av den omsvängning arbetarrörelsen i Ryssland nu upplever. Låt oss gå samman och komma de socialdemokratiska arbetarnas nya generation till hjälp, så att den kan lösa sin historiska uppgift, förnya partiorganisationen och utarbeta nya kampformer, utan att vi på något sätt ger avkall på ”revolutionens uppgifter och

dess metoder”, utan tvärtom försvarar dem och förbereder en bredare och starkare grundval för en mer segerrik tillämpning av dessa metoder i den kommande nya revolutionen.

Resolutionens tredje punkt beskriver de betingelser som bland de medvetna arbetarna överallt har framkallat ”en strävan till koncentration av de socialdemokratiska partikrafterna, till stärkande av partiets enhet”. Den viktigaste av dessa betingelser är den breda kontra-revolutionära strömningen. Fienden går samman och rycker fram. Till de gamla fienderna – tsarismen, ämbetsmännens godtycke och övervåld, de feodala godsägarnas förtryck och skamlösa begabbelse – ansluter sig en ny fiende: bourgeoisin, som alltmer enar sig i medveten, av egna erfarenheter stärkt fientlighet mot proletariatet. Revolutionärer undanröjs, torteras och plågas som aldrig förr. Man försöker bespotta och smutskasta revolutionen, utplåna den ur folkets minne. Men inte i något land har arbetarklassen någonsin låtit sina fiender ta ifrån den det viktigaste som uppnåtts av varje revolution, värd detta namn, nämligen masskampens erfarenheter, miljoner arbetande och utsugna människors övertygelse att sådan kamp är nödvändig för varje betydande förbättring av deras situation. Och Rysslands arbetarklass kommer genom alla prövningar att bära med sig den beredskap till revolutionär kamp, den massomfattande heroism, varmed den vann segrar 1905 och kommer att kunna segra mer än en gång i framtiden.

Vad som svetsar oss samman är inte bara kontrarevolutionens förtryck och de kontra-revolutionära stämningarnas yra. Vi svetsas också samman av varje steg i det anspråkslösa, dagliga praktiska arbetet. Socialdemokratins arbete i duman går stadigt framåt och görs kvitt de misstag, som är oundvikliga i början, övervinner skepsisen och likgiltigheten och smider den revolutionära propagandans, agitationens och den organiserade klasskampens vapen, som alla socialdemokrater uppskattar. Varje legal kongress, där arbetare deltar, varje legal institution, där proletariatet kommer in och för med sig sin klassmedvetenhet, sitt öppna försvar av arbetets intressen och demokratins krav, leder till att krafterna enas och hela rörelsen utvecklas. Inga förföljelser från regeringens sida, inga knep av dess bundsförvanter bland de svarta hundradena och bourgeoisin är i stånd att stoppa den proletära kampens yttringar i de mest olika och ibland oväntade former, ty genom varje steg i sin utveckling utbildar och enar kapitalismen själv sina dödgrävare, får deras led att tätna och ökar deras indignation.

I samma riktning (strävan till enhet i partiet) verkar de socialdemokratiska gruppernas uppsplittring och den ”amatörmässighet” i arbetet, som vår rörelse varit så drabbad av de senaste ett och ett halvt till två åren. Det är omöjligt att höja det praktiska arbetets nivå om inte krafterna koncentreras, om det inte skapas ett ledande centrum. Centralkommittén har fattat en rad beslut om detta centrums organisation och sätt att fungera, om att bredda dess sammansättning med praktiskt arbetande krafter, om att dess arbete intimare skall förbindas med det lokala arbetet osv. De teoretiska intressena, som ofrånkomligen träder i förgrunden under en stagnationsperiod, kräver likaledes ett enande till försvar av socialismen överhuvudtaget och av marxismen, såsom den enda vetenskapliga socialismen, i synnerhet med tanke på den borgerliga kontrarevolutionen som mobiliserar alla krafter till kamp mot den revolutionära socialdemokratins idéer.

Resolutionens sista punkt slutligen talar om den socialdemokratiska rörelsens ideologiska och politiska uppgifter. Den skarpa utvecklingen inom den socialdemokratiska rörelsen åren 1908-09 har lett till att även dessa uppgifter ställts på ett utomordentligt skarpt sätt och avgjorts genom den mest förbittrade fraktionskamp. Detta var ingen tillfällighet utan en ofrånkomlig företeelse i ett läge av kris och sönderfall i partiorganisationerna. Men detta ofrånkomliga är just något som har varit, och det enhälliga antagandet av resolutionen i fråga visade åskådligt den allmänna strävan att gå framåt, att övergå från att strida om omtvistade

grundläggande sats till att erkänna dem som oomtvistliga och till att arbeta samfällt och intensivt på grundval av detta erkännande.

Resolutionen slår fast att två slags avvikelser från den rätta vägen oundvikligen frambringas av det nuvarande historiska läget och det borgerliga inflytandet på proletariatet. Den ena av dessa avvikelser kännetecknas väsentligen av följande drag: ”förnekande av det illegala socialdemokratiska partiet, förringande av dess roll och betydelse, försök att beskära den revolutionära socialdemokratins programmatiska och taktiska uppgifter och paroller osv.” Det är självklart att dessa misstag inom socialdemokratien står i samband med den kontrarevolutionära borgerliga strömmen utanför det. Inget är så förhatligt för bourgeoisin och tsarismen som det illegala socialdemokratiska partiet, som genom sitt arbete bevisar sin trohet mot revolutionens bud, sin orubbliga beredskap att skoningslöst bekämpa den stolytiska ”legalitetens” grundvalar. Inget är så förhatligt för bourgeoisin och tsarismens lakejer som socialdemokratins revolutionära uppgifter och paroller. Att slå vakt om både det ena och det andra är en ovillkorlig uppgift för oss, och just kombinationen av illegalt och legalt arbete kräver särskilt av oss att vi bekämpar varje ”förringande” av det illegala partiets ”roll och betydelse”. Just nödvändigheten av att i mindre frågor, i blygsammare måttstock, av enskilda anledningar, inom legal ram försvara partiets ståndpunkt kräver särskilt att vi ger akt på att dessa uppgifter och paroller inte *beskärs*, att en förändring i kampens form inte förstör dess innehåll, att kampens oförsonlighet inte avmattas, att det inte sker någon förvrängning av proletariatets historiska perspektiv och historiska mål: att via en rad borgerliga revolutioner, som tillkämpar sig en demokratisk republik, leda alla arbetande och utsugna människor, leda folkets alla massor fram till den proletära revolutionen som störtar själva kapitalismen.

Men å andra sidan – och här går vi över till att beskriva den andra avvikelserna – är det omöjligt att i praktiken, dagligen bedriva revolutionärt socialdemokratiskt arbete, om vi inte lär oss att variera dess former, anpassa dem efter varje ny historisk tidpunkts särprägel. ”Förkastande av det socialdemokratiska arbetet i duman och av utnyttjandet av legala möjligheter, avsaknad av insikt om både det enas och det andras betydelse” utgör just det slags avvikelse som gör det omöjligt att praktiskt bedriva socialdemokratisk klasspolitik. Den nya etappen i Rysslands historiska utveckling ställer oss inför nya uppgifter. Det betyder inte att de gamla uppgifterna redan har lösts, att det är tillåtligt att överge dem, nej, men det betyder att det är nödvändigt att ta hänsyn till dessa nya uppgifter, finna nya kampformer, utarbeta en härför lämplig taktik och organisation.

Eftersom det nu har börjat uppkomma samförstånd inom partiet om dessa grundläggande frågor, samförstånd om nödvändigheten av att ”*övertvinna*” de båda nämnda avvikelserna, huvudsakligen genom att bredda och fördjupa det socialdemokratiska arbetet, har det viktigaste (för att riktigt kunna bestämma ”den socialdemokratiska rörelsens ideologiska och politiska uppgifter”) uppnåtts. Nu gäller det att systematiskt i praktiken genomföra vad som uppnåtts, få alla partikretsar, alla lokalt aktiva att heltigenom klart förstå dessa uppgifter, slutföra klagörandet av dessa båda avvikelsernas farlighet på *alla* arbetsområden, lägga upp arbetet på ett sådant sätt att vacklan åt det ena eller andra hållet *omöjliggörs*. De praktiska åtgärderna för att genomföra de fattade besluten, själva den ekonomiska och politiska kampens behov kommer sedan av sig själva att visa, vad som ännu återstår att göra och hur det skall göras.

Bland dessa krav finns ett, som tillhör partilivets vanliga gång (när det finns någon ”vanlig gång”). Vi åsyftar en partikonferens, som skulle sammanföra *med lokalt arbete verkligen sysselsatta* företrädare för socialdemokratiska partiorganisationer och partigrupper från Rysslands alla hörn. Hur beskedlig denna uppgift än är har det nuvarande sönderfallet försvårat den i förskräckligt hög grad. Centralkommitténs resolution tar hänsyn till de nya svårigheterna (områdesdelegaterna väljs av de enskilda lokala cellerna och inte av områdes-

konferenser, när det inte går att hålla sådana) och de nya uppgifterna (partifunktionärer ur den legala rörelsen deltar med rådgivande röst).

De objektiva förhållandena kräver att partiets organisation baseras på de illegala arbetarcellerna, som är blygsamma beträffande storlek och nuvarande arbetsformer. Men för att de skall lära sig att bedriva det revolutionära socialdemokratiska arbetet systematiskt, oavlåtligt och planmässigt i det nuvarande besvärliga läget krävs av dem betydligt mer initiativförmåga och självständig aktivitet än tidigare, särskilt som de i många fall inte kan vänta sig hjälp från gamla erfarna kamrater. Dessa celler kan inte lösa uppgiften att ständigt öva inflytande på massorna och samverka med massorna, om de inte, för det första, upprättar fast kontakt med varandra och om det inte, för det andra, skapas stödjepunkter i form av alla möjliga legala institutioner. Det är därför det är nödvändigt med en konferens med delegater från dessa illegala celler – i främsta rummet, först av allt, omedelbart och till varje pris. Det är därför det är nödvändigt att dra med de *partitrogna* socialdemokraterna ur den legala rörelsen, dra med de representanter ”från socialdemokratiska grupper i den legala rörelsen, som är beredda att upprätta *fast organisatorisk förbindelse* med partiets lokala centra”. Vilka av våra legala socialdemokrater, som verkligen, i handling och inte bara i ord, är partitrogna, vilka av dem som verkligen har förstått de ovannämnda nya arbetsbetingelserna och hur dessa skall kombineras med den revolutionära socialdemokratins gamla uppgifter, vilka som uppriktigt är beredda att arbeta på att fullgöra dessa uppgifter, vilka grupper som verkligen är beredda att upprätta fast organisatorisk förbindelse med partiet – det kan fastställas endast på ort och ställe, under det dagliga illegala arbetets själva gång.

Låt oss hoppas, att alla socialdemokratiska krafter nu skall enas med detta arbete som grund, att partiets funktionärer centralt och lokalt med all energi skall ta itu med att förbereda konferensen, att denna konferens skall bidra till att slutgiltigt befästa vår partienhet och med samfälliga krafter främja skapandet av en bredare, starkare och smidigare proletär bas för de kommande revolutionära striderna.

Sotsial-Demokrat nr 11, den 13 (26) februari 1910

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 19, s 192-201